

Raadsnota

Raadsvergadering d.d.: 30 mei 2016

Agenda nr:

Onderwerp: Het nieuwe museum

Aan de gemeenteraad,

1. Doel, Samenvatting en Advies van het raadsvoorstel

Doel:

- De raad wordt geadviseerd een besluit te nemen over de financiële kaders met betrekking tot het voortbestaan van het Museum in Valkenburg aan de Geul.
- Het College van B&W zal, na het besluit van de raad, binnen deze kaders al dan niet overgaan tot subsidieverlening en nadere afspraken hierover maken met stichting Museum Land van Valkenburg.

Samenvatting:

Stichting Museum Land van Valkenburg heeft op verzoek van de gemeente gewerkt aan een businessplan voor het nieuwe museum. Het doel van stichting Museum Land van Valkenburg is om een kwalitatief hoogwaardige en artistieke invulling met een duurzaam toekomstperspectief te geven aan het museum in Valkenburg aan de Geul.

Deze nota informeert de raad over twee scenario's met betrekking tot de toekomst van stichting Museum Land van Valkenburg:

- **Scenario 1:** betreft de financiële consequenties voor het voortbestaan van stichting Museum Land van Valkenburg. De raad wordt door middel van dit scenario geïnformeerd over het businessplan voor het nieuwe museum en de financiële consequenties van het businessplan van het nieuwe museum voor de gemeentelijke begroting. Het doel van dit scenario is om het budget voor de subsidie aan stichting Museum Land van Valkenburg voor minimaal 5 jaar te reserveren in de meerjarenbegroting en om eenmalig en onder voorwaarden een budget van €30.000 beschikbaar te stellen als cofinanciering voor de herinrichting van het nieuwe museum.
- **Scenario 2:** betreft de financiële en juridische consequenties voor het niet beschikbaar stellen van budget voor de subsidiëring van stichting Museum Land van Valkenburg. Het College van B&W zal in dit geval genoodzaakt zijn om de subsidierelatie met stichting Museum Land van Valkenburg te beëindigen. De raad wordt in dit scenario geïnformeerd over de financiële en juridische consequenties van het beëindigen van de subsidie aan stichting Museum Land van Valkenburg. Het doel van dit scenario is om het budget voor de benodigde afbouwregeling voor stichting Museum Land van Valkenburg te reserveren in de meerjarenbegroting.

Advies:

Op 1 juli 2015 heeft de raad onder andere besloten om *“het momenteel geldende subsidiebedrag voor het Museum in 2016 (minus de algehele korting van 10%) te handhaven als afbouw maar tegelijk ook als stimulant en prikkel om de in het bijgestelde businessplan 2012-2014 gestelde doelen alsnog te halen. In 2015 beoordeelt de raad aan de hand van een vervolgevaluatie of het besluit tot beëindiging van de subsidie per 31-12-2015 al dan niet overheid dient te blijven.”*

Op basis van bovenstaand besluit is het advies aan de raad om:

- Te kiezen voor scenario 1 of 2:
 - Scenario 1: er wordt wel budget door de raad ter beschikking gesteld voor de subsidie aan stichting Museum Land van Valkenburg:
 - Het opnemen van de jaarlijkse subsidie à €48.478,- aan stichting Museum Land van Valkenburg voor de komende 5 jaar in de meerjarenbegroting.
 - Het onder voorwaarden beschikbaar stellen van €30.000,- subsidie als cofinanciering voor de herinrichting van het nieuwe museum. Het bedrag van €30.000 kan geput worden uit de investeringsreserve 'kunst in de openbare ruimte'. Op dit moment bedraagt de investeringsreserve €137.000,-. Na het beschikbaar stellen van het budget van €30.000,- bedraagt het saldo van de investeringsreserve €107.000,-.
 - Scenario 2: er wordt geen budget door de raad ter beschikking gesteld voor de subsidie aan stichting Museum Land van Valkenburg:
 - De totale kosten voor de afbouwperiode van de subsidie bedragen op basis van de jurisprudentie maximaal 1,5 - 2 jaar of een afbouwregeling van 150% van de subsidie. De jaarlijkse subsidie bedraagt €48.478,-. De afbouwregeling zal daarom maximaal een bedrag tussen de €72.717,- en €96.956,- bedragen. Deze kosten zullen betrokken worden bij de eerstvolgende meerjarenbegroting.
 - Er wordt geen subsidie van €30.000,- als cofinanciering voor de herinrichting van het nieuwe museum ter beschikking gesteld. Aangezien de subsidie aan de stichting bijna de helft van de omzet van de exploitatie van het museum betreft, is het aannemelijk dat het voortbestaan van het museum in gevaar komt en daarmee de gehele doorontwikkeling van het museum van het museum geen doorgang vindt.

2. Situatie / Aanleiding / Probleem

Situatie/aanleiding/probleem:

Op 1 juli 2013 heeft de gemeenteraad op basis van de 1^e evaluatie van stichting Museum Land van Valkenburg onder andere besloten:

- Op grond van de evaluatie van het businessplan 2010-2014 de bestaande subsidierelatie met het Museum te beëindigen;
- Het momenteel geldende subsidiebedrag voor het Museum in 2016 (minus de algehele korting van 10%) te handhaven als afbouw maar tegelijk ook als stimulant en prikkel om de in het bijgestelde businessplan 2012-2014 gestelde doelen alsnog te halen. In 2015 beoordeelt de raad aan de hand van een vervolgevaluatie of het besluit tot beëindiging van de subsidie per 31-12-2015 al dan niet overeind dient te blijven.

Tegen dit besluit heeft stichting Museum Land van Valkenburg bezwaar aangetekend. Op 20 juni 2014 heeft het College van B&W, naar aanleiding van de uitspraak van de bezwaarschriftencommissie, besloten om de subsidie aan de stichting vooralsnog niet te beëindigen, maar om op basis van de resultaten van de 2^e, reeds aangekondigde, evaluatie over de periode 2013-2014 te beoordelen of de subsidierelatie op 31 december 2015 in redelijkheid beëindigd kan c.q. moet worden.

Op 24 juni 2015 heeft wethouder Vermeer de commissie/raadsleden via een infobulletin geïnformeerd over de stand van zaken voor wat betreft de 2^e evaluatie van stichting Museum Land van Valkenburg. De betreffende evaluatie zou op dat moment nog niet besproken worden, omdat het College besloten had om niet alleen te evalueren, maar om ook te kijken naar het toekomstperspectief voor het museum door het entameren van gesprekken over het businessplan voor het nieuwe museum.

Op 20 oktober 2015 heeft wethouder Vermeer de raad samen met stichting Museum Land van Valkenburg geïnformeerd over het nieuwe toekomstperspectief voor het museum en de stand van zaken rondom de gesprekken die gevoerd zijn ten behoeve van het bijbehorende businessplan. De aanwezige commissie/raadsleden hebben de wethouder verzocht de evaluatie van stichting Museum Land van Valkenburg over de periode 2013-2014 separaat te bespreken.

Op 28 oktober 2015 heeft de EFTR-commissie de evaluatie over stichting Museum Land van Valkenburg besproken. Wethouder Vermeer heeft tijdens deze vergadering toegezegd met een separaat voorstel te komen voor wat betreft de subsidie aan stichting Museum Land van Valkenburg voor het jaar 2016.

Op 3 november 2015 heeft de raad op basis van het separate voorstel voor de afdekking van de subsidie in 2016 besloten:

- Het bedrag van €48.478,- eenmalig te verstrekken en dit bedrag te putten uit de investeringsreserve 'kunst in de openbare ruimte'.
- Tijdens de behandeling van de meerjarenbegroting 2017-2020 te beoordelen of de ontvangen gelden van derden een structurele subsidie rechtvaardigen.

Ondertussen heeft de stichting in 2015 een goed jaar achter de rug. Het aantal bezoeker is sterker dan verwacht gestegen. Namelijk van 8.010 in 2014 naar 9.907 in 2015. Dit is een stijging van 24%. Al met al is er sinds 2012 een stijgende lijn te zien in het bezoekersaantal. De stichting heeft in 2015 een beperkt negatief resultaat van -€1.401,- gedraaid (op basis van het concept meerjarenoverzicht). Verder geeft de stichting in het jaarverslag aan op welke wijze zij heeft gewerkt en zal blijven werken aan de kritische punten die in de evaluaties van de afgelopen jaren zijn benoemd door de gemeente.

→ Zie bijlage 'Verslag 2015 en jaarplan 2016'.

3. Relatie met bestaand beleid

Er is momenteel geen vastgesteld/bestaand gemeentelijk beleid met betrekking tot Museum Land van Valkenburg.

Zowel in de huidige subsidieverordening als in de nieuwe subsidieverordening (die tijdens het opstellen van deze nota ter besluitvorming voorligt) zijn geen regels opgenomen met betrekking tot het beëindigen van subsidies. In de Awb staan algemene regels over de wijziging en beëindiging van subsidies.

4. Gewenst beleid en mogelijke opties

Via verschillende sporen wordt het culturele product en de cultuurhistorische infrastructuur van Valkenburg opgewaardeerd. Zo investeert de gemeente veel in de reconstructie en upgrading van historische iconen van de vestingstad, zoals de kademuren, de stadspoorten en het Halderpark. Daarnaast worden ook stappen gezet bij de upgrading van belangrijke cultuurhistorische attracties, zoals de doorontwikkeling van de Gemeentegrot en het creëren van een duurzaam toekomstperspectief voor het openluchttheater.

Scenario 1:

De exploitatie van het nieuwe museum is van belang voor een volwaardig cultureel product in Valkenburg. Tevens biedt dit de mogelijkheid om hét verhaal van Valkenburg te vertellen door kunst en het historische verhaal met elkaar te verweven. Het businessplan 2014-2017 (opgesteld in februari 2014 en voorgelegd aan het College van B&W) omvat de volgende doelstellingen:

- Minimaal 9.000 bezoekers per jaar vanaf 2016.
- Minimaal 10 schoolgroepen per jaar.
- Een upgrade van het interieur van het museum.

- Een museum waarin hét verhaal van Valkenburg verteld gaat worden door kunst en het historische verhaal met elkaar te verweven. Dit wordt gedaan door een permanente expositie met schilderijen en objecten over het ontstaan van het (dalen)landschap, mergel en vuursteen, de Middeleeuwen en het ontstaan van toerisme in Valkenburg. Tot slot wordt dit gecombineerd met een film over de stadspoorten zoals die nu zichtbaar zijn in Valkenburg.
- Een museum dat jaarlijks op de bovenste verdieping ruimte maakt voor 4-6 wisselexposities van hedendaagse Zuid-Limburgse kunstenaars. Op de begane grond vinden een viertal grote exposities over de belangrijkste Zuid-Limburgse kunstenaars uit het recente verleden of heden plaats, (gemiddeld 1 keer per jaar) afgewisseld met algemeen bekende kunstenaars. Daarnaast vinden op de begane grond enkele kortdurende evenementen plaats, zoals 'Atelier op tafel'.
- Een bezoekers- en marktonderzoek om daarna met behulp van een communicatie- en marketingplan het geüpgrade museum met een nieuwe naam in de markt te zetten.
- De ontwikkeling van nieuwe arrangementen en samenwerkingsverbanden.
- De beschikbare professionele uren worden anders ingevuld; een officemanager en projectmatige inhuur voornamelijk voor exposities en educatie. In eerste instantie worden de vrijwilligers gecoördineerd door een van de vrijwilligers. Later kan dit ingevuld worden vanuit de professioneel beschikbare uren.

De stichting wil de presentatie in het museum een kwaliteitsimpuls geven. Daartoe heeft de stichting in samenwerking met tentoonstellingsontwerper Paul Tieman een plan ontwikkeld. De eerste verdieping en het trappenhuis, alsmede de routing op de begane grond zullen een compleet andere uitstraling krijgen, voortbouwend op de kwaliteiten van het gebouw. Er is een proefzaal gerealiseerd in het museum. Ook is er samen met professionals een uitgewerkte begroting door stichting Museum Land van Valkenburg opgesteld.

➔ Zie bijlage 'museaal concept in een notendop', 'projectplan vernieuwing' en 'begroting vernieuwing'.

De stichting omschrijft de herinrichting in het 'projectplan vernieuwing' als volgt:

- Anders dan anders: geen traditioneel museum met muren voorzien van teksten en mooie schilderijen/tekeningen, maar een spannende en onverwachte presentatie.
- Dienstbaarheid aan de bezoekers.
- Open museum: een groot aantal ruimten die nu gesloten zijn voor publiek, worden publieksruimten. Hierdoor ontstaat meer tentoonstellingsoppervlakte.
- Vaste presentatie zo inrichten dat er ruimte ontstaat die voor meerdere doeleinden inzetbaar is, zoals voor events, vergaderingen en tijdelijke tentoonstellingen.

Tevens bestaat de mogelijkheid om de proefkamer op de 1^e verdieping van het museum te bezoeken.

Scenario 2:

De exploitatie van het nieuwe museum is niet van belang voor een volwaardig cultureel product in Valkenburg. Wanneer de raad besluit om in de meerjarenbegroting geen structureel budget ter beschikking te stellen dan heeft dit de volgende consequenties:

- het College van B&W zal genoodzaakt zijn om de subsidierelatie met stichting Museum Land van Valkenburg te beëindigen. Aangezien de subsidie aan de stichting bijna de helft van de omzet van de exploitatie van het museum betreft, is het aannemelijk dat het voortbestaan van het museum in gevaar komt.
- Het College van B&W komt op basis van de Awb in principe grote vrijheid toe bij het wijzigen of beëindigen van subsidies. Echter, op basis van art. 4:51 Awb wordt in ieder geval verlangd dat de stichting een redelijke termijn wordt geboden voordat de subsidie feitelijk wordt beëindigd. Deze redelijke termijn is bedoeld om de stichting in staat te stellen maatregelen te treffen om de gevolgen van de beëindiging van de subsidie op te

vangen. In hoeverre hieraan wordt voldaan is afhankelijk van diverse factoren die op basis van de jurisprudentie in grote lijnen als volgt te rubriceren zijn:

- De mate waarin de subsidieontvanger afhankelijk is van de subsidie;
- De omvang van de verplichtingen van de subsidieontvanger;
- De schadevergoeding die het bestuursorgaan biedt, bijvoorbeeld door een afbouwperiode te hanteren zonder de verplichting activiteiten uit te voeren.

De duur van een redelijke termijn dient nog precies door het College van B&W bepaald te worden, maar zal op basis van de jurisprudentie maximaal 1,5 - 2 jaar duren of een afbouwregeling van 150% van de subsidie bevatten.

- Wanneer het college van B&W de subsidierelatie met stichting Museum Land van Valkenburg beëindigd, dan dient het College inhoudelijk te motiveren dat er veranderde omstandigheden of gewijzigde inzichten bestaan die zich verzetten tegen voortzetting of ongewijzigde voorzetting van de subsidie aan de stichting:
 - Op basis van de jurisprudentie blijkt dat beleidswijzigingen, bezuinigingen of de wens activiteiten op termijn anders te laten uitvoeren al snel worden beschouwd als een veranderde omstandigheid of een gewijzigd inzicht.
 - Van belang hierbij is om op te merken dat de stichting in het jaarverslag aangeeft op welke wijze zij heeft gewerkt en zal blijven werken aan de kritische punten die in de evaluaties van de afgelopen jaren door de gemeente zijn benoemd. Daarnaast heeft de stichting vergaande plannen ontwikkeld om de presentatie in het museum een kwaliteitsimpuls te geven onder de noemer 'upgrade van het museum'. Er zal nog door het College van B&W onderzocht moeten worden in hoeverre een keuze voor scenario 2 gemotiveerd kan worden.

5. Samenwerking

N.v.t.

6. Aanbestedingen

In de subsidieverordening van de gemeente Valkenburg aan de Geul is geen bepaling opgenomen dat de aanbestedingsverplichting van de gemeente wordt doorgelegd aan gesubsidieerde instellingen. Het staat de stichting Museum Land van Valkenburg daarom vrij om enige aanbesteding te organiseren. Wellicht kunnen de aanbestedingsrichtlijnen van de gemeente Valkenburg aan de Geul als voorbeeld voor de stichting dienen.

7. Financiën

Scenario 1:

De totale kosten voor de herinrichting van het museum worden door de stichting begroot op €386.000,-. In de begroting kan een verschil worden gemaakt tussen noodzakelijke kernactiviteiten voor de herinrichting en aanvullende wensen van stichting Museum Land van Valkenburg.

Momenteel heeft de stichting Fien Huth stichting €30.000,- gesubsidieerd voor de herinrichting van het museum, mits de gemeente Valkenburg aan de Geul ook €30.000,- cofinanciert.

Verder heeft de stichting Elisabeth Strouven aangegeven dat zij voornemens is om een bedrag tot €50.000,- te subsidiëren voor de herinrichting van het museum, mits de gemeente Valkenburg aan de Geul de stichting structureel subsidieert voor wat betreft de jaarlijkse structurele exploitatie voor tenminste 5 jaar en bij voorkeur 10 jaar.

De achterliggende gedachte van de bovenstaande voorwaarden is dat de twee stichtingen alleen willen investeren in een museum dat de benodigde structurele bestaansmiddelen en een toekomstperspectief heeft voor tenminste de komende 5 jaar, liefst 10 jaar. Is dit

toekomstperspectief er niet, dan loont het zich volgens deze stichtingen ook niet om in het museum te investeren.

De inbreng van vrijwilligers wordt door stichting Museum Land van Valkenburg in de begroting gekapitaliseerd tot €57.000,-.

De subsidie van stichting Fien Huth, de subsidie van Elisabeth Strouven, de eventuele cofinanciering van de gemeente Valkenburg aan de Geul en de kapitalisatie van de vrijwilligers bedragen gezamenlijk 43% van de te investeren kosten voor de herinrichting. De stichting Museum Land van Valkenburg geeft aan gestaag verder te willen gaan op de ingeslagen weg.

Stichting Fien Huth	€30.000,-
Stichting Elisabeth Strouven	€50.000,-
Gemeente Valkenburg aan de Geul	€30.000,-
Gekapitaliseerde kosten vrijwilligers	€57.000,-
Overige subsidieverstrekkers	€219.000,-
Totale kosten herinrichting museum	€386.000,-

De inkomsten met betrekking tot de 'overige subsidieverstrekkers' zullen de komende tijd door stichting Museum Land van Valkenburg bij elkaar gebracht moeten worden. De stichting wil dit doen door subsidie aan te vragen bij: VSB-fonds, Mondriaanfonds, Rabo Droomprijs, Fonds Sociale Instellingen (FSI), Kanunnik Saden/Nieuwenhof, Gifted Art, Fonds 21.

Uiterlijk op het einde van volgend jaar, december 2017 wil de stichting de gehele herinrichting, inclusief de binnen te halen subsidies van derden, gerealiseerd hebben.

Vanuit het perspectief van stichting Museum Land van Valkenburg is het van groot belang om vanuit de gemeente duidelijkheid te krijgen omtrent het toekomstperspectief van het museum in Valkenburg en dit toekomstperspectief ook te kunnen bieden aan (potentiële) investeerders.

Scenario 2:

De totale kosten voor de afbouwperiode bedragen op basis van de jurisprudentie maximaal 1,5 - 2 jaar of een afbouwregeling van 150% van de subsidie. De jaarlijkse subsidie bedraagt €48.478,-. De afbouwregeling zal daarom maximaal een bedrag tussen de €72.717,- en €96.956,- bedragen.

8. Communicatie

-

9. Afwegingen en Advies

Afweging:

Zoals onder punt 2 van deze nota is aangegeven is de subsidie aan stichting Museum Land van Valkenburg voor het jaar 2016 eenmalig afgedekt uit de investeringsreserve 'kunst in de openbare ruimte'. Hierdoor bestaat nog steeds de situatie dat de subsidie aan stichting Museum Land van Valkenburg formeel doorloopt, maar vanaf het jaar 2017 niet gedekt is.

Ook bij de keuze voor scenario 2 zal de gemeente, op voorwaarde van een juiste motivering, een maximale opzegtermijn van 1,5 - 2 jaar in acht moeten nemen. Dit bedrag is niet gereserveerd in de gemeentelijke begroting.

Stichting Museum Land van Valkenburg verblijft nu al sinds het 4^e achtereenvolgende jaar in onzekerheid over de besluiten met betrekking tot de continuïteit van de subsidie. De gemeente

heeft de stichting gevraagd te werken aan een nieuw museum en gelden van derden hiervoor bij elkaar te brengen. De stichting is hier actief mee aan de slag gegaan en vraagt nu aan de gemeente commitment om op de ingeslagen weg door te gaan.

Resumerend bestaat de volgende situatie:

- in 2014 en 2015 heeft de gemeente zo'n €190.000,- geïnvesteerd in het wegwerken van achterstallig onderhoud aan pand waarin het museum is gehuisvest.
- De stichting heeft in het 'verslag 2015 en jaarplan 2016' aangegeven op welke wijze zij heeft gewerkt en zal blijven werken aan de kritische punten die in de evaluaties van de afgelopen jaren door de gemeente zijn benoemd.
- De stichting heeft zich omgevormd tot een professionele vrijwilligersorganisatie met een actief werkbestuur.
- De stichting heeft samen met derden aangegeven flink te willen investeren in de herinrichting van het museum, teneinde een nieuw museum te realiseren voor Valkenburg.

De gemeente is nu aan zet om aan te geven in hoeverre zij zich financieel zal committeren aan een plan voor de toekomst van het nieuwe museum geëxploiteerd door stichting Museum Land van Valkenburg.

Advies:

Het advies aan de raad is om:

- Te kiezen voor scenario 1 of 2:
 - Scenario 1: er wordt wel budget door de raad ter beschikking gesteld voor de subsidie aan stichting Museum Land van Valkenburg:
 - Het opnemen van de jaarlijkse subsidie à €48.478,- aan stichting Museum Land van Valkenburg voor de komende 5 jaar in de meerjarenbegroting.
 - Het onder voorwaarden beschikbaar stellen van €30.000,- subsidie als cofinanciering voor de herinrichting van het nieuwe museum. Het bedrag van €30.000 kan geput worden uit de investeringsreserve 'kunst in de openbare ruimte'. Op dit moment bedraagt de investeringsreserve €137.000,-. Na het beschikbaar stellen van het budget van €30.000,- bedraagt het saldo van de investeringsreserve €107.000,-.
 - Scenario 2: er wordt geen budget door de raad ter beschikking gesteld voor de subsidie aan stichting Museum Land van Valkenburg:
 - De totale kosten voor de afbouwperiode van de subsidie bedragen op basis van de jurisprudentie maximaal 1,5 - 2 jaar of een afbouwregeling van 150% van de subsidie. De jaarlijkse subsidie bedraagt €48.478,-. De afbouwregeling zal daarom maximaal een bedrag tussen de €72.717,- en €96.956,- bedragen. Deze kosten zullen betrokken worden bij de eerstvolgende meerjarenbegroting.
 - Er wordt geen subsidie van €30.000,- als cofinanciering voor de herinrichting van het nieuwe museum ter beschikking gesteld. Aangezien de subsidie aan de stichting bijna de helft van de omzet van de exploitatie van het museum betreft, is het aannemelijk dat het voortbestaan van het museum in gevaar komt en daarmee de gehele doorontwikkeling van het museum van het museum geen doorgang vindt.

10. Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief aan gemeente Valkenburg aan de Geul
2. Museaal concept schetsmatige notendop Paul Tieman
3. Projectplan vernieuwing
4. Begroting vernieuwing
5. Verslag 2015 en jaarplan 2016
6. Beleidsplan Museum Land van Valkenburg 2014-2017
7. Nieuwe folder

Het college van burgemeester en wethouders van Valkenburg aan de Geul,

L.T.J.M. Bongarts
algemeen directeur/gemeentesecretaris

Drs. M.J.A. Eurlings
burgemeester

De raad van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders de dato 26 april 2016;

Gehoord de raadsadviescommissie EFTR de dato 11 mei 2016.

B e s l u i t :

- De raad wordt het advies voorgelegd om te kiezen voor scenario 1 of 2.
- Na de keuze van de raad voor een scenario zal het betreffende scenario hier als besluit geformuleerd worden.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 30 mei 2016.

De raad voornoemd,

Mr. J.W.L. Pluijmen,
griffier

Drs. M.J.A. Eurlings,
voorzitter